

Всяко дете е уникално и такава трябва да бъде нагласата към него

Покрай началото на учебната година често ни изникват теми, които обикновено са свързани с разликата между поколенията, с това как възпитаваме децата си, какво учат в училище и какво въздействие оказва околният свят върху развитието им и изграждането им като личности.

1. Какъв е Вашият опит с ученици? Какво мислите за работата с деца?

От няколко години Асоциация „Солидарност“ провежда програми с превантивна насоченост в няколко столични училища. От около година аз също съм част от екипа, който прави обученията. Не подозирах колко приятен ще се окаже за мен контактът с децата.

Факт е обаче, че това не е никак лека задача. Видях на практика колко голяма е отговорността на учителите и колко усилия полагат ежедневно.

2. Какво Ви направи най-силно впечатление, когато за първи път влязохте в клас?

Направи ми впечатление колко активни и динамични са повечето деца. С радост се включват в интерактивни задачи, не се притесняват от нови хора, по-отворени са към света и по-свободно контактуват с учителите си. Не казвам, че при всички е така, но го забелязах като тенденция. Тази динамика на учениците, в комбинация с възможността за достъп до разнообразна информация и развитието на технологиите, би могла да се използва като сериозен ресурс. Ние непрекъснато обвиняваме новите технологии за деградацията на младото поколение, но е истина, че те предлагат и много възможности. Можем да мислим по посока на това – как бихме могли да ги обърнем в наша полза.

Съвременните младежи имат много по-голям избор и достъп до дейности, с които да се занимават в свободното си време – от сферата на спорта, изкуството, науката и др. Основната ни задача като отговорни възрастни е да моделираме средата, в която растат нашите деца и да не ги лишаваме от никакви възможности за развитие. Добре би било да им показваме различни опции и да ги насърчаваме да опитват.

3. Ерих Фром твърди, че главната задача на човек е да „роди“ сам себе си. Това означава, че имаме основна роля в изграждането на собствената си личност. На какви умения е важно да научим децата, за да могат да изпълнят тази задача успешно?

По мое мнение, учители и родители трябва да се обединят около едно – да създават мислещи хора и да насърчават любопитството на децата към света. Отдавна се отправят упреци към образователната ни система, че не стимулира достатъчно креативността на учениците, а изисква от тях да учат наизуст и да възпроизвеждат механично.

Запомнящ се пример по този въпрос ми даде един мой преподавател в университета. Като едва прохождащи в психологията, ние нетърпеливо го попитахме: „Коя според Вас е най-добрата парадигма? На къде да се насочим?“, а той ни отговори: „Аз мога да ви заведа в гората, да ви покажа всяко едно дърво, да ви разкажа за него, да го огледаме заедно, но само вие може да решите на кое да се качите и от него да погледнете света.“

Ако мога да си послужа с метафората по-горе, бих казала, че светът е една гъста гора, с много и различна растителност. В разнообразието няма нищо лошо. Ние трябва да научим децата си да бъдат любопитни към света и към другия, да учат, да мислят критично, да знаят как да посрещат трудностите, да търсят решения, да носят отговорност и прочие. С други думи – да им дадем инструментите, с които сами да сътворят живота си.

4. Родителите и учителите са възрастните, с които детето най-често общува и те имат отражение върху представата му за света и себе си. Затова е важно да знаем как е най-добре да подхождат към децата. Какви са Вашите идеи по въпроса?

Индивидуално. За родителите това е сравнително лесна задача, по-сериозен е проблемът при учителите. Тъй като те са отговорни за много по-голям брой деца, е значително по-трудно да се обърне специално внимание на всяко едно. По тази причина е важно учители и родители да имат добър диалог и да си сътрудничат.

Макар и да звучи като клише, всяко дете е уникално и такава трябва да бъде нагласата към него. Някои са добри в математиката, други в спорта, трети в хуманитарните науки. В отношението си към децата учители и родители е нужно да изхождат от факта, че всеки човек има талант в една или друга област. Важно е да намерим силните им страни и да ги стимулираме да се развиват. Семейната и образователната система е необходимо да бъдат устроени така, че да подпомагат и подкрепят процеса на личностно израстване.

В досега ми с деца особено силно впечатление ми прави фактът, че по-голямата част от тях се затрудняват да посочат свои добри качества и умения. Често дори заявяват, че нямат такива. Колебливи са по отношение на това в какво се справят най-добре и на къде са насочени интересите им. Препоръчително е да бъдат стимулирани да мислят повече по тези въпроси и да развиват социалните си умения. Това е важно за изграждане на позитивна самооценка и отношение към другите.

5. Често се говори за „пропаст между поколенията“. Вие какво смятате по този въпрос?

Тази идея винаги ме е озадачавала, а и често ми звучи като упрек към младите. Как може да има „пропаст“ между родители и деца, когато би трябвало основните ценности и морал да се предават от поколение на поколение. Не е ли това е ролята на възпитанието, а и на образованието? Ако има такава „пропаст“, то тогава къде и защо се случва? Вината не би трябвало да се търси само в съвременните поколения.

Не е възможно да няма разлика между прародители и внуци. Тази разлика обикновено се нарича развитие или прогрес. Всяко едно поколение допринася с нещо ново към света и го предава на следващото, а то – на това след него. Количественото натрупване на знание би следвало да доведе до качествено изменение в поколенията. Това ми се струва естествен ход на събитията. Друг е въпросът какво предаваме на тези след нас и какво качествено изменение можем да очакваме в замяна.

Марина Попова, психолог. Бакалавър по психология (ВТУ „Св.св Кирил и Методий“), магистър по Трудова и организационна психология (СУ „Св.Климент Охридски“). От юни 2013 г. работи като консултант на Националната информационна линия за наркотиците и алкохола (<http://www.drugsinfo-bg.org/bg/>) към Асоциация за рехабилитация на зависими „Солидарност“ (<http://www.solidarnost-bg.org/>).

http://www.puls.bg/health/relationships/news_17710.html